

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA | AUGUSTI 2017 | NR 3

DEM HAR RÄTT TILL MARKEN?

Norskt företags skogsplanteringar tvingar bönder att flytta

STYRELSEN HAR ORDET

FOTO: CECILIA ABRAHAMSSON

Tack för ert förtroende!

På årsmötet i våras blev jag vald till ordförande för Afrikagrupperna. För det förtroendet tackar jag er uppriktigt och stolt. Att leda Afrikagruppernas styrelse är ett ärofyllt uppdrag som jag tar mig an med stort engagemang. Jag vill också tacka lokalgrupperna i Gävle och Falun som arrangerade årsmöteshelgen så fint.

Vi hann med ett styrelsemöte innan sommaren. Det präglades av goda diskussioner och bra energi, vilket borgar för ett intressant och utvecklande år. Styrelsen vill förstås gärna ha input till sitt arbete från dig. Du vet väl att våra styrelsemöten är öppna för medlemmar? Kom gärna på besök. Eller hör av dig med tankar och funderingar. Mig når du på ordforande@afrikagrupperna.se.

Nu väntar en intensiv höst för styrelsen där vi bland mycket annat ska välkomna vår nya generalsekreterare Louise Lindfors då Gabi Björsson går i pension efter 16 år. Jag vill tacka Gabi för hennes lojalitet mot Afrikagrupperna och för de modiga beslut hon tagit under åren, beslut som bidragit till att Afrikagrupperna fortfarande står starka. Jag vill också tacka Gabi för hur hon stöttat styrelsen med sin gedigna kunskap och sitt lösningsorienterade sätt. Nu vill jag ge Louise ett varmt välkomnande in i organisationen. Det ska bli spännande att tillsammans ta oss an de utmaningar Afrikagrupperna står inför.

Tack för ditt engagemang! Tillsammans förändrar vi liv!

Nike Dahlskog
ordförande Afrikagrupperna

Viste du?

Du vet väl att du kan prenumerera på Agera digitalt? Skicka ett mejl till insamling@afrikagrupperna.se

FOTO: SHUTTERSTOCK

Följ med på medlemsresa till Sydafrika i vår

Ta chansen att uppleva Sydafrika med en av de mest erfarna och insatta guider du kan tänka dig! Vår tidigare ordförande Bertil Högberg tar oss med på en spännande resa.

I mars 2018 ordnas en medlemsresa till Sydafrika på ca 21 dagar. Av dessa kommer 5–6 dagar att vara inriktade på möten och upplevelser tillsammans med flera av Afrikagruppernas partnerorganisationer.

Resten av tiden kommer du att få rikligt med tillfällen att uppleva Sydafrikas fantastiska natur, kultur och historia.

Preliminär kostnad är 25 000 kr. Resan organiseras och leds av Bertil Högberg, en Afrikagruppsveteran som inte bara varit ordförande utan också vår koordinator i både Sydafrika och Namibia. Han har även stor erfarenhet av att arrangera liknande resor.

Ett förebereðelseseminarium ingår. Resan sker i samverkan med Afrika-grupperna men ansvaret ligger i Bertils företag som också har resegaranti hos Kammarkollegiet.

Vill du ha mer information? Kontakta bertilh.@bredband.net

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Gabi Björsson
ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
E-POST post@afrikagrupperna.se
HEMSIDA afrikagrupperna.se
TELEFON 08-442 70 60
INSAMLING linda.fredricsdotter@afrikagrupperna.se

REDAKTÖR Cecilia Abrahamsson och Ann-Sofie Söderberg
LAYOUT Petra Handin
TRYCK Trydells, augusti 2017
OMSLAGSBILD Lokal ledare Ncondas barnbarn, Lichinga, Mozambique. Foto: Pascal Vossen

Vill du engagera dig? Gå in på www.afrikagrupperna.se/medlem

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på www.afrikagrupperna.se.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

Våra pensioner ska inte investeras i barnarbete

75 miljoner kronor av våra gemensamma pensioner är investerade i en palmoljejätte som använder barnarbete. Det är bara ett exempel där AP-fonderna bryter mot både mänskliga rättigheter och miljöhänsyn.

Schyssta Pensioner sätter press

Idag förvaltar AP-fonderna mer än 1 500 miljarder för det svenska pensionssystemet. Nätverket Schyssta Pensioner samlar organisationer som vill se nya regler för AP-fonderna så att våra pensionspengar investeras med respekt för mänskliga rättigheter, miljö och klimat.

– För att påverka riksdag och regering att ta ansvar för hur fonderna investeras har vi tillsammans med 12 andra organisationer bildat nätverket #schysstapensioner. Sedan starten 2014 har vi genom seminarier, debattartiklar, möten, skrivelser och debatter försökt få riksdagens pensionsgrupp att rejält förbättra det nya regelverk de håller på att ta fram, säger Marja Wolpher, temahandläggare med ansvar för mat, naturresurser och handel på Afrikagrupperna.

Arbetet gav resultat: efter förhandlingar i pensionsgruppen presenterade Finansdepartementet i juni 2015 ett nytt förslag om nya regler för AP-fonderna. Men efter att förslaget fått kritik på andra delar lades arbetet på is.

Hoppas på nytt regelverk snart

I juni i år kom dock en positiv signal. I Agenda 2030-delegationens förslag för att nå de globala målen, lyfter de respekten för mänskliga rättigheter, miljö och klimat. Det ska vara en självklarhet i alla statliga investeringar. Deras rekommendation är att riksdagens pensionsgrupp enas om ett förslag till ny lagstiftning för AP-fonderna, som både säkerställer god avkastning och ansvarsfulla investeringar.

– Agenda 2030-delegationen visar att frågorna är högt prioriterade. Vårt långsiktiga påverkansarbete har gett resultat och förhoppningsvis ser vi ett nytt regelverk snart, men tills det är klubbade av riksdagen fortsätter vi, säger Marja Wolpher.

Avkastning överordnat mänskliga rättigheter

I AP-fondernas nuvarande regelverk är kravet om hög avkastning överordnat hållbara investeringar. I början av juli kom äntligen ett nytt förslag och nu arbetar nätverket intensivt inför att remissvaren ska vara inne den 26 oktober.

FOTO: CECILIA ABRAHAMSSON

Marja Wolpher i Almedalen där vi bland annat tog upp problemen med hur våra pensionspengar investeras.

– Vi kan inte förhandla om mänskliga rättigheter, vi är skyldiga att följa de konventioner vi har ratificerat. Varje dag kränks rättigheter för tusentals människor på grund av våra gemensamma pensionspengar. Det kan vi inte acceptera, avslutar Marja.

Vill du veta mer om nätverket #SchysstaPensioner?

Följ arbetet på www.facebook.com/schysstapensioner/ eller gå in på hemsidan www.schysstapensioner.nu.

#schysstapensioner

Med dagens regelverk kan AP-fonderna investera dina pensionspengar i palmoljejättar som ödelägger skog rik på biologisk mångfald och fördrivar småbrukare från sin mark utan kompensation eller andra försörjningsmöjligheter. Även barnarbete förekommer.

FOTO: PASCAL VOSSEN - ALLA BILDER PÅ DETTA UPSLAG

Cuamba, Moçambique. Pappa Franco 37 och mamma Lucia 34 producerar majs och sojabönor på sin tomt i Mujaua by. Här tillsammans med Pedro 12, Osvaldo 11, Sonia 10, Olga 7 och Esmerelda 4.

Vem har rätt till marken?

"Och efter en lång natts sömn vaknade vi upp för att inse att vi var omringade av träd...träd på marken vi brukat odla"

Nduna är en av flera hundra bönder i norra Moçambique som har drabbats av det norska företaget Green Resources storskaliga skogsplantering. En nyligen släppt rapport visar att konsekvenserna för många av de bönder som tvingats flytta har blivit värre än befarat.

Ncala-korridoren i norra Moçambique sträcker sig över 14 hektar från väst till öst. Här utvecklar den moçambikiska regeringen med hjälp av utländska investerare infrastruktur och jordbruk för export. Men här bor också fyra miljoner människor som är beroende av jordbruket. Marken i Moçambique ägs av staten, men som medborgare behöver du inte söka tillstånd för att bruka den mark där du bor – till dess staten anser att de behöver marken till något viktigare. Det var det som hände Nduna och hans grannar.

Green Resources är Afrikas största skogsplanteringsföretag

Green Resources är ett av de företag som fått formellt godkännande av regeringen

att utnyttja marken. Enligt Green Resources egen hemsida är de Afrikas största skogsplanteringsföretag och ledande i den östafrikanska träindustrin. De har över 40 000 hektar skog i Moçambique, Tanzania och Uganda. I norra Moçambique har Green Resources skrivit på 74 lokala överenskommelser för en yta på sammanlagt 264 898 hektar. Men hittills har bara ca 9 procent av marken planterats. Vissa bönder har då kunnat stanna kvar och bruka marken tills planterarna startar, medan vissa har tvingats att flytta trots att marken inte används.

Rapport visar på stora brister

För att dokumentera vilken effekt de stora skogsplanterarna får för bönderna genomförde tre av våra partnerorganisa-

” Jag arbetade i fyra år, men sedan förlängde de inte mitt kontrakt. När du lämnar ditt liv som bonde är det svårt att gå tillbaks och bli bonde igen.

Agostino, bor i byn Liconhile där Chikweti (som nu är uppköpt av Green Resources) började plantera 2006.

” Företaget flyttade människor från deras mark. När träden växte sig större skuggade de en stor del även av människors nya mark och de tvingades flytta ännu längre bort.

Kauguanha 23 år, bor i Likole, en by där flera invånare varit i konflikt med Green Resources

tioner i Moçambique under 2015–2016 en studie: Justiça Ambiental, Livaningo och den nationella bondeorganisationen, UNAC. Rapporten släpptes förra året och i september kommer representanter från organisationerna till Sverige för att träffa företag, beslutsfattare och civilsamhället. Rapporten visar på brister i den konsultation som skett mellan Green Resources och lokalbefolkningen.

Flera gånger har kompensationen, som löfte om arbetstillfällen, broar och skolor, inte införlivats. Rapporten visar också på att konsekvenserna för lokalbefolkningen

blev större och mer långtgående än de hade förutsatt. Tillgången till naturresurser som vatten, skog, mark av traditionell betydelse, vilda djur och medicinväxter har minskat. Även inkomsten från jordbruket har minskat, och många som blev lovade jobb på Green Resources står nu utan inkomst. Detta har lett till en spänd situation som resulterat i många konflikter och anlagda bränder. Det finns en stor misstro kring de resterande 91 procent av marken som väntar på att planteras.

Hur rätta till problem som drabbar så många?

Rapporten rekommenderar bland annat att regeringen ska justera de fel som begicks när företag som Green Resources tilldelades mark. I de fall familjer har förlorat mark utan tillräcklig kompensation, kommer organisationerna att hjälpa dem juridiskt att få sina rättigheter tillgodosedda.

Långsiktigt samarbete ska ge hållbara resultat

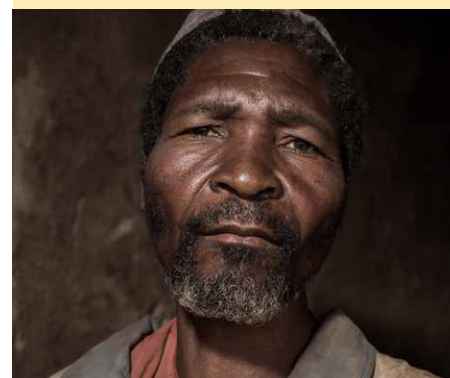
Att påverka beslutsfattare och driva rättsprocesser för att skydda bönders rättigheter tar tid. Afrikagruppernas partnerorganisationer arbetar för att åstadkomma en förändring i marklagar och få företagen att ta ansvar för både de sociala och ekonomiska konsekvenserna av planteringarna. Det sistnämnda är också något vi här i Sverige försöker påverka. Bland annat genom att få till ett möte med Green Resources när de tre organisationerna bakom rapporten kommer till Sverige i september. Vi kommer berätta hur det går!

Lichinga, Moçambique. Två av Nondas barnbarn jagar en kyckling på deras farm.

Green Resources och Västerås stift

Green Resources är ett norskt företag med 105 aktieägare, bl a Västerås stift som tidigare drev Global Solidarity Forest Fund, ett skogsplanteringsprojekt som fått mycket kritik för brist på konsultation med småbrukande bönder. För tre år sedan överlät Västerås stift projektet till Green Resources och äger i och med detta 2 % av bolaget. På Green Resources hemsida kan man läsa att ”Företaget anser att skogsbruk är ett av de mest effektiva sätten att förbättra sociala och ekonomiska förutsättningar för människor i landsbygdsområden”.

” Det visade sig att anställningen bara var för en säsong. Folk började bli frustrerade av att bara sitta hemma och vänta på mer jobb, så de började sätta eld på plantagen.

Nconda från byn Nconda

Organisationerna kommer till Sverige i höst

I slutet av september kommer representanter från UNAC, Livaningo och Justiça Ambiental till Sverige och Norge för att träffa investerare, politiker, forskare och civilsällsamsorganisationer. I skrivande stund har de inte fått bekräftat möte med företaget Green Resources eller Västerås stift. Det kommer att hållas öppna föreläsningar i både Sverige och Norge. I samband med deras besök kommer vi att fortsätta vår föreläsningsturné, Who has the right to land?, med stopp i flera städer i södra Sverige. Håll utkik på hemsidan för akuta datum!

Hallå där Louise Lindfors, ny generalsekreterare för Afrikagrupperna

FOTO: LINDA SVENSSON

Louise tillträder den 4 september och efterträder Gabi Björsson som går i pension efter 16 år på Afrikagrupperna.

Hur känns det att börja som generalsekreterare för Afrikagrupperna?

– Det känns helt fantastiskt! Solidaritet är otroligt viktigt idag och helt avgörande för att de mänskliga rättigheterna ska få en starkare ställning i världen. Att få arbeta med konkreta förändringar för de mest utsatta är en stark drivkraft för mig.

Vad har du gjort tidigare?

Jag har en bakgrund inom mänskliga rättigheter, ledarskap och kultur och har tidigare arbetat på bland annat Sveriges Radio och Natur & Kultur. Sedan 2013 är jag ordförande för jämställdhetsorganisationen Fredrika Bremer Förbundet.

Hur kommer du bidra till Afrikagruppernas arbete?

– Jag är oerhört motiverad att få vara med och driva en medlemsorganisation. Civilsamhällets roll är så viktig när det gäller att skapa en bättre, fredligare och mer hållbar värld. Min bakgrund inom ideell sektor och min erfarenhet av kommunikation och kultur kommer väl till pass i min roll som generalsekreterare. Det feministiska perspektivet är en röd tråd för mig, såväl i jobbet som privat och jag tror på människors kreativa förmåga som nyckel i allt förändringsarbete. På min fritid skriver jag mycket, sjunger och lagar mat med mina döttrar!

Nominera till Solidaritetspriset!

Vem eller vilka tycker du ska få Afrikagruppernas Solidaritetspris 2017? Solidaritet handlar om att gemensamt ta ansvar för en rättvis värld – rättvis fördelning av resurser och makt och rätt till utveckling för alla. Med priset vill vi på Afrikagrupperna uppmärksamma värdet av solidaritet.

Vem eller vilka tycker du har gjort extra insatser i solidaritetens anda? Alla får nominera personer, organisationer eller institutioner som har utmärkt sig i solidaritetens tecken.

Skicka in din nominering senast den 15 september till ordforande@afrikagrupperna.se. Läs mer om priset och tidigare pristagare på vår hemsida <http://afrikagrupperna.se/solidaritetspriset/>.

Här delar tidigare ordförande Johanna Arkåsen och vice ordförande Nike Dahlskog ut 2016 års Solidaritetspris till Kersti Palmberg.

FOTO: MITRA MÂKI

Amodefas arbete gör livet säkrare för både kvinnor och barn i Moçambique.

Engagera dig i kampanjen Världens barn!

I Moçambique är mödradödligheten hög vilket också utsätter barnen för stora risker. Med mamman försvinner maten, värmen och kärleken. Vår partnerorganisation Amodefa driver kliniker som arbetar med mödravård och näringsprogram till undernärda barn.

Genom att delta i Världens Barn-kampanjen ser vi till att barn i södra Afrika,

och andra delar av världen, får ett bättre liv. Bidra gärna till insamlingen för våra medlemmar på: start.varldensbarn.se/ afrikagruppernas-medlemmar

Världens Barn
Radiohjälpen 90 1950-6

FOTO: GROWING PAPER

Growing Paper – 100% återvunnet och handgjort papper som går att plantera

Afrikagrupperna är stolta återförsäljare av Growing Papers fina produkter. Det är ett litet företag som håller till i en gammal vinkällare i Västra Kapprovinsen i Sydafrika. De gör en rad handgjorda fröpappersprodukter helt utan kemikalier – endast av återvunnet papper, vatten och fröer.

Arken formas på en silduk, pressas och hängs upp för att lufttorka och sedan skärs

de till och blir många olika produkter. Pappersmassan är blandad med olika fröer och när papperna är använda kan du plantera dem och njuta av blommor eller örter.

Beställ fröpappersprodukterna i Afrikagruppernas gåvoshop. Gå in på www.afrikagrupperna.se/gavoshop och botanisera bland kort, anteckningsböcker, bokmärken och mycket annat fint. Och kom ihåg – allt går att plantera!

Din minnesgåva förändrar liv

Med en minnesgåva hedrar du minnet av en kär anhörig eller vän. En minnesgåva till Afrikagrupperna bidrar till vårt viktiga arbete i södra Afrika. Nu kan du ge din minnesgåva direkt via Afrikagruppernas hemsida. Det finns tre fina motiv och du kan välja mellan att skriva ut gåvobeviset

själv, få det mailat till begravningsbyrån eller att vi skriver ut och skickar det via post till din mottagare.

Du hittar formuläret för minnesgåvor på vår hemsida: www.afrikagrupperna.se/minnesgava.

INSAMLINGSRAPPORT

Frökorten ger resultat på flera vis

Alla vi som gillar trädgård och odling kan (förhoppningsvis) skörda frukterna av vårt arbete nu när sommaren går mot höst. Ibland slår skörden fel. För oss hobbyodlare är det tråkigt när det händer men ingen större fara. För många småbrukare i södra Afrika är däremot varje skörd livsviktig.

Flera av Afrikagruppernas partnerorganisationer arbetar med småbrukares rättigheter och att lära ut hållbara odlingsmetoder och frökonservering. I detta nummer av AGERA har du kunnat läsa mer om detta och den viktiga kampen mot landgrabbing. Likaså om Growing Paper som gör de fina fröprodukter vi säljer i vår gåvoshop. Growing Paper har verkligen lyckats kombinera återvinning med att skapa en spännande och användbar produkt. Jag har själv odlat deras frökort med gott resultat och två av mina fastrar planterade korten jag skickat dem. Den ena skördade rucola under flera månader och den andra fick en tomatplanta. Kortet var mycket uppskattade och jag kan verkligen rekommendera att kika in i vår gåvoshop och köpa Growing Papers fina produkter. Allt överskott går till Afrikagruppernas arbete.

Varje gåva vi får in är viktig! Stort tack till dig som är med och bidrar och varmt välkommen vill jag önska dig som är ny som givare. Fram till början av augusti har vi fått in 5 814 622 kr. Jättetack för ditt stöd! Det betyder mycket för södra Afrika och våra partnerorganisationers fortsatta arbete.

Linda Fredricsdotter

Insamlingsansvarig stora gåvor

Har du några frågor om Afrikagruppernas insamling får du gärna höra av dig till mig. linda.fredricsdotter@afrikagrupperna.se

Sprid glädjefrön med våra gåvopaket

En sån här present gör många glada, inte minst de som tillverkar korten!

Fröpaketet innehåller en anteckningsbok och ett bokmärke med motiv av Protea eller fåglar.

Anteckningsboken har både vanliga sidor för anteckning och blad med fröpapper som går att plantera.

Paketet kostar 100 kr i vår gåvoshop.

afrikagrupperna.se/gavoshop

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi

stödjer även kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7 eller Swisha till 90 03 37 7. Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se
 TWITTER twitter.com/afrikagrupperna
 FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna
 INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna